

Gode chancer for at undgå udbrud af Bluetongue i Danmark

tema Vinteren – og vaccinen nærmer sig. To faktorer, der betyder, at Fødearestyrelsen tør se optimistisk på Bluetonguesituationen i Danmark.

Stig Mellergaard fra Fødearestyrelsen håber at vinteren redder os.

Som en væltet spand maling breder zonerne for Bluetongue sig i øjeblikket ud over europakortet. Antallet af tilfælde stiger ifølge Fødearestyrelsen time for time. Og på nu-

værende tidspunkt er hele Holland og Belgien, det meste af Tyskland og halvdelen af Frankrig erklæret Bluetongue-zone. Også Spanien og Italien er ramt, og senest er dele af Storbritanien, Østrig og Tjekkiet kommet med.

Alligevel mener souschef i Fødearestyrelsens kontor for husdyrsygdomme, Stig Mellergaard, godt, at vi kan være lidt optimistiske på Danmarks – og Europas vegne.

“De to seneste udbrud i Schleswig-Holstein har ganske vist forårsaget zoner i det sydlige Danmark, men der har ikke været spredning nordover. Og som vejret er nu, tror jeg, vi kan være heldige,” lyder det fra Stig Mellergaard. Dermed hentyder han til de seneste dages vejr-

meldinger om kolde nætter med nattefrost. For at virus kan udvikle sig, kræver det nemlig temperaturer på 10–15 °C i 7–14 dage.

Og til forskel fra sidste år, hvor udbruddene ganske vist sprang vinteren over, men fortsatte i foråret, vil vi, når den kommende vinter er slut, være bedre stillet. Vaccinefirmaerne vil sandsynligvis have vaccine klar, før mitterne bliver aktive igen. Og vaccination vil, ifølge Stig Mellergaard, kunne bidrage til at få stoppet smittespredningen.

VACCINATION ER EN EFFEKTIV måde at få kontrol med Bluetongue på. Det viser erfaringerne blandt andet fra et udbrud i Spanien og Portugal i 2005. Danmark må dog

ikke vaccinere selv. Vaccinationer må kun ske i 100 km-zonen og ikke i 150 km-zonen, som er den Danmark befinder sig i. “Derfor er vi naturligvis meget afhængige af, hvad tyskerne gør,” lyder det fra Stig Mellergaard, der dog er overbevist om, at Tyskland vil vaccinere, så snart det er muligt.

HELE DANMARK SOM ZONE vil ikke være en fordel, selvom det umiddelbart kunne synes at reducere generne omkring omsætning af dyr ud og ind af zonen. Men Stig Mellergaard er klar i mæglet:

“Vi skal i gang med overvågning af restriktionszonen. Og jo mindre det område er, jo lettere – og billigere – vil det være at overvåge. Det ville heller ikke være hensigtsmæssigt årstiden taget i betragtning, hvor vi håber at Bluetongue stoppes i Tyskland – af vinteren og siden med vaccinationer. Men forholdene kan naturligvis ændre sig fra dag til dag. Det værste, der kan ske for os nu, er, at vi får en Indian summer, så mitteaktiviteten fortsætter,” siger souschefen. /Kirsten Marstal

Dansk overvågningsprogram i gang

tema Hver måned tages blodprøver af ti dyr.

I øjeblikket arbejder Fødearestyrelsen på højtryk med at etablere et overvågningssystem i den danske restriktionszone. Overvågningen vil foregå ved, at man tilfældigt udvælger en række kvægbesætninger inden for zonen. I hver af disse besætninger vil man hver måned tage blodprøver af ti dyr. Blodprøverne analyseres for antistoffer mod Bluetongue.

FØRST EFTER TO ÅR med overvågning og dokumentation for, at virus ikke længere cirkulerer, kan zonen ophæves. Den lange periode skyldes, at man ved Bluetongue ikke, som ellers ved de fleste sygdomme, kan fjerne smitten ved at fjerne de syge dyr. Det skyldes, at smitten cirkulerer med mitterne, som man ikke kan styre. Opretholdelse af zonen i en periode på to år er derfor indført på baggrund af de forskellige erfaringer med sygdommen i flere Syd- og Melleuropæiske lande.

/Kirsten Marstal Guldborgsund kommuner er nu også i restriktions-zonen.

Nyt udbrud i Slesvig Holsten udvider zone

tema Bluetongue bevæger sig fortsat lige syd for grænsen. De tyske landbrugsmyndigheder fik mandag bekræftet et nyt tilfælde i en fårebesætning i Wakendorf, som ligger ca. 50 km øst for Itzehoe, hvor det første udbrud blev fundet. Det

nye udbrud betyder, at også Guldborgsund Kommune bliver en del af overvågningszonen i Danmark. Umiddelbart er trusselbilledet dog ikke ændret, vurderer dyrlæge Erik Rattenborg, Dansk Kvæg.

/Lars Winther

Tema:

Bluetongue

Fortsat fokus på antibiotikarester » Udlændinge skal også forstå korrekt malkning » Terkel vandt en KvikKo »

MERE VIDEN OM BLUETONGUE kan findes på www.landscentret.dk/beredskab. Her er både helt aktuel information om den danske restriktionszone og interessant baggrundsviden om selve sygdommen. Spørgsmål besvares også på Bluetongue hotline tlf.nr. 70 13 00 12.

HVIS EN BESÆTNING SMITTES med Bluetongue, kan myndighederne forlange, at de smittede dyr bliver slået ned og destrueret. Der ydes fuld kompensation både for de aflivede dyr og for produktionstab.

Gert Karkow
næstformand
Dansk Kvæg

Besværlig – men nødvendig Bluetonguezone

Som sønderjysk mælkeproducent er jeg omfattet af de restriktioner, som Bluetongue-udbruddet i Nordtyskland har afstedkommet. For mit vedkommende er konsekvenserne begrænsede, da jeg normalt ikke flytter eller sælger dyr over zonegrænsen. En del af mine kolleger er dog kommet i klemme med dyr i samdrift, på kviehoteller eller på græsarealer, hvor de nu ikke uden videre kan komme tilbage til bedriften. Eller slagtekalve, som ikke kan sælges til de normale aftagere nord for zonen. Det er vi meget opmærksomme på i Dansk Kvæg.

EU's veterinære krav om zonerestriktioner i 2 år er besværlige, men i Dansk Kvæg bakker vi op omkring alle tiltag, som kan medvirke til at mindske risikoen for at sygdommen kommer til Danmark. Og det gør zonen altså.

Samtidigt skal vi dog meget gerne finde en løsning og nogle dispensationer for de producenter, som er mest i klemme. Derfor har Dansk Kvæg et tæt samarbejde med Fødevarestyrelsen i et forsøg på at finde disse løsninger uden at komme i konflikt med EU-reglementet og smittebeskyttelsen. Uanset hvad vi mener og ønsker, så er zonerestriktionerne fra en EU-forordning, som skal hindre smittespredning og som vi skal rette os efter. Og det er trods alt positivt og til alles gavn, at vi har fællesregler indenfor EU. Kvægsygdomme kender nemlig ingen grænser.

Vi kan ikke få kvierne hjem

“Ingen kan gøre for, at vi bliver ramt af restriktionerne, og selvfølgelig skal vi rette os efter reglerne. Men så må vi også forlange, at systemet forsøger at se det fra vores side,” lyder det fra Flemming og Per Østergaard fra Andst ved Vejen.

tema Per og Flemming Østergaards bedrift ligger uden for restriktionszonen, men deres 300 kvier er fanget på kviehotel inden for zonen.

En afdeling i Per og Flemming Østergaards helt nye stald står næsten tom. Der hvor kvierne skulle have gået, er der nemlig alt langt mellem dyrene.

“Vi ville have hentet dem hjem forrige fredag, men det var jo lige netop for sent,” fortæller Flemming Østergaard om de kvier, de har til at gå på Langeland og dermed i Bluetongue-restriktionszonen.

I/S Østergaard, der drives af far og søn ligger i Andst ved Vejen. Og da hele Vejen Kommune ikke er med i Bluetongue restriktionszonen, er bedriften heller ikke. Og det giver problemer, når der går 300 kvier på kviehotel på Langeland.

“De første skal kælle om tre uger, så vi krydser fingre for, at der kommer en bestemmelse, så vi kan få lov at tage dem hjem. Ellers må vi prøve at sælge dem til bedrifter inde i zonen. Vi leder allerede efter købere, men har ikke fundet nogen endnu,” fortæller Flemming Østergaard, da vi sidder bænket i den nye frokoststue, mens Per har travlt i stalden.

BEDRIFTEN DRIVES ØKOLOGISK, og da de netop har udvidet fra 330 jerseykøer til knap 500, er der hårdt brug for kvierne. I/S Østergaard har haft kvier på græs på Langeland gennem fire-fem år, og de mener ikke, at afstanden på 154 km normalt betyder noget, når først kvierne er læsset på vognen. Men at Danmark nu er delt op i to zoner, vil få konsekvenser for bedriften.

“Vi kommer til at mangle en hel del penge på bundlinjen, hvis det her fortsætter. Det betyder nemlig, at vi vil mangle 150 køer om året, og renter og afdrag er jo det samme, selvom man måske kan spare en mand, når man har færre køer. Men med en stor produktion skal der altså gerne være knald på hele tiden,” lyder det fra Flemming Østergaard.

GØR HELE LANDET TIL ÉN ZONE, lyder ønsket fra den sydvestjyske bedrift.

“Lige nu bliver der snakket om at give dispensation til nogen, men det vil også bare give en masse administration og bøvl. Vi kan simpelt hen ikke forstå, at man ikke gør hele landet til overvågningszone, det vil klart være den letteste løsning,” siger Flemming Østergaard og nævner selv eventuelle konsekvenser for eksporten ved en sådan løsning, men han mener, at det vil betyde mindre, da mange af de lande, vi eksporterer til, har Bluetongue.

Hverken Per eller Flemming er aktive i landbrugsorganisationer, men de kontakter jævnligt dem, der er, for at få hjælp til deres situation.

“Vi møder masser af forståelse hos dem, vi snakker med, men det gælder om at få hele systemet til at forstå. Det kan ikke hjælpe, de bare sidder og snakker. Der skal ske noget nu,” lyder det fra Flemming Østergaard.

/Lone Sylvest Søgaard

Eksporten fortsætter trods Bluetongue

tema Med ekstra kontrol er eksporten af dyr og produkter ikke berørt.

"Det giver ekstraarbejde, men stopper ikke noget. Men det ville da være lettere, hvis hele landet var smittet."

Sådan lyder det fra Ole Andersen, tilsynsførende dyrlæge hos Kvægavlsforeningen Dansire. De har både en tyrestation i Assentoft uden for restriktionszonen og i Bovlund i zonen. Begge bruges til hele landet, så det betyder ekstra blodprøvekontrol på tyrene fra Bovlund.

"Tyrene skal tjekkes for Bluetongue tre uger efter sædopsamling, og når tyren er tjekket, bruges det som normalt," forklarer Ole Andersen.

Sæd fra stationen i Bovlund bruges også stadig til eksport.

"Når vi kontrollerer og attesterer på eksportdokumenterne, at dyret er fri for Bluetongue, kan vi stadig eksportere," fortæller Ole Andersen.

Embryoner fra køer i restriktionszonen kan også føres ud af zonen, når koen er kontrolleret.

LEVENDE AVLSKVÆG eksporteres stadig hos eksportselskabet Bovi-Denmark. Alle lastbiler bliver sprøjtet med insektgift før afrejse, og alle dyr behandles med insektmiddel, da de skal køres gennem restriktionszonen, forklarer Evald Madsen fra Bovi-Denmark. Dyr fra restriktionszonen kan ikke eksporteres til resten af EU, men kunne i princippet godt til Rusland, fortæller Evald Madsen.

"Rusland betragter Bluetongue som en fåresygdom, så vi kunne godt eksportere fra zonen til Rusland, men det giver nogle praktiske problemer omkring placering af karantænestald mv.," forklarer han.

KØD OG MEJERIPRODUKTER fra zonen er ikke berørt. Skulle sygdommen komme til Danmark kan det tænkes, at eksporten til flere lande forudsætter dokumentation for, at produkterne er fra sygdomsfrie besætninger, hvilket kan være meget omstændigt, forklarer Kirsten Spangenberg, Mejeriforeningen.

/Lone Sylvest Søgaard.

» RÅDGIVNING

Fortsat fokus på antibiotikarester

Frekvensen for antibiotikarester falder, men stadig et stykke vej til nul.

Danske mælkeproducenter er generelt dygtige, når det gælder om at styre mælkeproduktionen i besætninger, hvor syge dyr er i behandling. I de senere år har landmænd, mejerier, rådgivere og brancheforeningerne da også skærpet indsatsen på området. Antallet af målinger er øget, bodstørrelserne er skærpede og rådgivningsindsatsen er øget.

På den baggrund er det ikke overraskende, at frekvensen for hæmstoffer i undersøgte prøver er faldet fra 0,14% i 2005 til ca. 0,11% i de seneste målinger. Men når målsætningen er nul, skal fokus fortsat fastholdes.

"Det er jo utrolig ærgerligt, når uheldet er ude. Både for mælkeproducenten, som skal betale bod, og for mejeriet, som kommer til at kassere en masse mælk. Derfor skal vi fastholde fokus," siger Conny Lund Tegtmeier, Chefkonsulent i Mejeriforeningen, Dansk Kvæg og ansvarlig for projekt "Sikker malkning". Dansk Kvægs indsatsområder for at reducere uheld handler blandt

andet om at sikre korrekt udstyr til framalkning, styrkelse af risikokommunikation og sikre indtastningsprocedurer i AMS-besætninger.

"På rådgivningssiden har vi senest specialiseret rådgivningen yderligere, så denne er tilpasset de forskellige malkesystemer" siger Conny Lund Tegtmeier.

Dyrlægeforeningen arbejder tilsvarende på, at dyrlægerne fortsat har en tæt dialog med mælkeproducenten om procedurer og tilbageholdelse af mælk ved antibiotika-behandling.

Sikker malkning - retningslinjer Ansvarsfordeling:

- Dyrlægen har ansvar for udskrivning af antibiotika
- Dyrlægen har ansvaret for fastsættelse af en passende tilbageholdelsestid
- Mælkeproducenten er forpligtiget til at følge dyrlægens anvisninger
- Det er altid mælkeproducentens ansvar, at der ikke leveres mælk til mejeriet med antibiotikarester
- Erhvervet forventer, at dyrlægen rådgiver og vejleder mælkeproducenten om særlige forhold,

» MÆLK

Udlændinge skal også forstå korrekt malkning

Plancher på dansk, engelsk og russisk hjælper udenlandske ansatte til at malke korrekt.

Brug hele malkekluken. Formalk 3-4 kraftige stråler fra hver patte. Brug kontrolmål. Hvad hedder det mon på engelsk? Eller russisk?

I starten af året lavede Dansk Kvæg en undersøgelse, der viste, at hver femte kvægbruger har udenlandske ansatte. Det stiller øgede krav til kommunikationen.

Derfor kan du nu få lavet plancher med konkrete malkeanvisninger hos din lokale kvalitetsrådgiver. På hver planche står anvisningen både på dansk, engelsk og russisk,

og til at illustrere planchen kan du få kvalitetsrådgiveren til at tage specifikke billeder fra din bedrift. Plancherne kan lamineres, så de kan hænge i malkestalden. På den måde minimeres risikoen for, at udenlandske medarbejdere misforstår eller glemmer anvisninger. Bag initiativet står Mejeriforeningens Afdeling for Råvarekvalitet.

UD OVER PLANCHERNE er også oversigtsskemaet fra branchekoden for egenkontrol vedt på engelsk og russisk. På den måde kan den ansatte blive introduceret til branchekoden for egenkontrol. Plancher på dansk, engelsk og russisk om bl.a. mælkekvalitet og malkning

Mælkeindvejning i tal

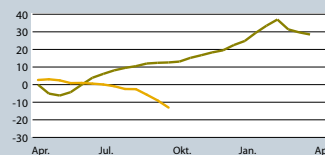
År til dato: 01.04.07-23.09.07

Kvotoverskridelse -13,725,398 kg

Kvotenuyttelse 99,38%

Kvotoverskridelse

— 2006/2007 12,4 mio. kg
— 2007/2008 -13,7 mio. kg

hvor forlængelse af tilbageholdelsestiden kan komme på tale.

Tilbageholdelsestiden bør forlænges, hvis:

- Koen behandles med en højere dosis end angivet i produktgodkendelsen
- Den behandlede ko har påvirket almenbefindende, f. eks ingen mælkeydelse, høj feber.
- Den behandlede ko malkes mindre end to gange i døgnet (Obs: AMS-besætninger)
- Den behandlede ko er lavtydende (< 5 kg/døgn).

/Lars Winther

HUSK: Brug planchen "Sikker Malkning – undgå medicinrester i mælken", som findes på dansk, engelsk og russisk.

Brug malkekluken rigtigt, kan nu også forklares på russisk.

vil løbende blive bragt i Magasinet Kvæg i den næste tid. Kontakt din lokale kvalitetsrådgiver, hvis du er interesseret i at få produceret plancher specifikt til din bedrift.

/Lone Sylvest Søgaard

Dækningsbidrag varierer mere end forventet

KvægNøglen 350 opgørelser for 2. kvartal 2007 viser stor spredning i DB pr. årsko.

“Vi får at vide fra de lokale konsulenter, at det typisk er de mest progressive mælkeproducenter, der er med i KvægNøglen. Derfor overrasker det mig faktisk, at spredningen i DB pr. årsko er så stor.”

Sådan lyder det fra projektleder Jens Vingborg, Dansk Kvæg, der netop har fået KvægNøglen 2007 i hånden.

Udover at der åbenbart er meget stor forskel på, hvor meget den enkelte mælkeproducent tjener pr.

ko, forklarer Jens Vingborg, at en del af spredningen muligvis kan forklares med, at der kun ses på et enkelt kvartal.

350 OPGØRELSER er det højeste antal, der endnu er lavet i KvægNøglen. Jens Vingborg forklarer, at de mange opgørelser er med til at øge værdien af rådgivningskonceptet.

“Mindre grupper som økologer eller jerseybesætninger er nu så

rigt repræsenteret, at der også er grundlag for en rigtig god benchmarking (sammenligning) for dem,” forklarer han.

Og han pointerer, at selv besætninger, hvor det går rigtig godt, kan finde indsatsområder, der giver penge.

“Med så stor viden om den enkelte besætning, som de detaljerede registreringer giver os, kan KvægNøglen finde gode indsatsområder hos alle,” siger Jens Vingborg.

Som eksempel giver han, at bedriften med det bedste DB pr. årsko i 2006 ikke havde de bedste tekniske nøgletal. Både fodereffektivitet og pris pr. FE kunne forbedres, selv om indtjeningen pr. årsko var bedre end hos kollegerne.

EN BRUGERUNDERSØGELSE bliver netop nu gennemført blandt de landmænd, der er tilmeldt KvægNøglen. En foreløbig opgørelse

viser, at der er mange årsager til, at landmænd vælger KvægNøglen. Topscoren er dog helt klart det, at KvægNøglen giver et overblik over både produktionen og økonomien. Desuden vælger landmændene KvægNøglen, fordi det giver dem en tættere opfølgning på produktionsresultaterne samt nogle opgørelser, de kan bruge sammen med deres ansatte.

Tre ud af fire landmænd ønsker, at opgørelserne fra KvægNøglen ikke ‘kun’ bliver brugt af kvægrådgiverne, men også af fx dyrlægen og økonomirådgiveren. Desuden ønsker 60 % af de knap 100 landmænd, der har deltaget i brugerundersøgelsen, at KvægNøglen bliver brugt på tværfaglige rådgivningsbesøg fx i forbindelse med budgetter og budgetopfølgning. I alt 13 rådgivningscentre udbyder KvægNøglen.

/Lone Sylvest Søgaard

Terkel vandt en KvikKo

Konkurrencen fra Landsskuet i Herning er nu afgjort.

Terkel Frandsen med sin nye KvikKo

Det var Terkel Frandsens navn der stod på vinderkuponen, da der blev trukket lod om en KvikKo på Landskuet i Herning i juni måned. Det er ganske vist et stykke tid siden, men Terkel Frandsen ville gerne vente med at modtage sin gevinst, indtil han her i efteråret kunne få den nyeste PDA med navigationssystem (GPS), og den helt nye version af KvikKoen version 1:3. Og Terkel er glad - og en lille smule overvældet af sit held, da han den sidste fredag i september, endelig får overrakt

præmien i køkkenet på gården ved Arden.

EFTER EN HALV TIMES INSTRUKTION i KvikKoen muligheder og funktioner, føler Terkel Frandsen sig klædt på til at gå i gang med at bruge den.

“Den bliver helt sikkert en hjælp. Ting jeg ellers render og finder forskellige steder er jo samlet her,” fortæller han. De funktioner, han mener at få mest brug for, er registrering af kælvning og omsætning samt insemineringsplanen.

DET VAR DATTEREN Marie, der rent faktisk udfyldte vinderkuponen.

“Hun synes, hendes far skulle have noget, der kunne lette ham i hverdagen,” fortæller Terkels kone. Og det føler Terkel han har fået. Men han er ifølge eget udsagn ikke nogen “tekniknørd.” “Derfor er han også opsat på at komme i gang med at bruge KvikKoen med det samme.

“Så jeg ikke glemmer den instruktion jeg lige har fået, og så den hurtigt bliver rutine for mig at bruge,” lyder det fra en glad Terkel Frandsen.

/Kirsten Marstal

Danskerne er til dyrere oksekød

Dyrt, dansk og økologisk. Sådan lyder danskernes præferencer for oksekød.

Danskerne har fået flere penge mellem hænderne i de senere år. Udover flere sommerhuse, ferierejser og nye biler har det også ændret forbrugernes spisevaner, så de oftere spiser oksekød. Det viser en undersøgelse, som Køddbranchens Fællesråd fik udarbejdet i forsomerens i samarbejde med

Og det er ikke bare hakkebøffer danskerne vil have, for den største stigning ligger på de dyre kødkvaliteter. Økologisk kød er også blevet mere populært, og så køber flere kødet hos den lokale slagter, som forbrugerne opfatter som symbol på kvalitet og troværdighed.

Den tendens kan man godt genkende hos Danish Crown.

“Vi ser en fornuftig stigning i salget af specielt dansk kalvekød, som vi mener både skyldes den eksklusivitet, der ligger i kødet, men også en bevidsthed hos forbrugerne om, hvad de putter i munden,” siger salgschef Knud Buchhave.

Dansk oksekød får i det hele taget pæne karakterer i undersøgelsen, idet næsten 2 ud af 3 forbrugere foretrækker dansk kød frem for fx sydamerikansk kød. Det er først og fremmest fordi, man har større tillid til fødevarerens sikkerhed. Alligevel har udenlandsk kød tegnet sig for en fremgang, så godt halvdelen af danskernes årlige forbrug på 28 kg. årligt i dag er udenlandsk kød.

/Lars Winther